

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość dla nauczycieli
wychowawców szkół podstawowych

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Materiał opracowany w ramach grantu przez Centrum Edukacji nauczycieli w Łomży

Wstęp

Środowisko wychowawcze jest jedną z najbardziej istotnych przestrzeni życiowych młodego człowieka. Właściwie ukierunkowany proces wychowania umożliwia kształtowanie w naszych uczniach kompetencji mających ogromne znaczenie dla ich dorosłego i samodzielnego życia. Zadaniem szkoły jest więc nie tylko wyposażenie uczniów w potrzebną wiedzę i umiejętności, ale także, a może przede wszystkim ukształtowanie osobowości ucznia i właściwego systemu wartości. Staje się to możliwe tylko wtedy, gdy pomiędzy naszymi uczniami zachodzą właściwe relacje interpersonalne, które kształtują pożądane środowisko wychowawcze. Szkoła w której funkcjonują nasi uczniowie to przecież nie tylko instytucja, ale w jakimś sensie społeczność, do której każda osoba wnosi swój potencjał, możliwości, swoje potrzeby i swój specyficzny sposób postrzegania świata. W tym „złożonym organizmie” wszyscy oddziałują na siebie nawzajem swoją osobowością, postawą i prezentowanymi wartościami. Zrozumiałe więc staje się to, że budowanie właściwych wzajemnych relacji jest podstawowym i fundamentalnym zadaniem szkoły jako instytucji wychowawczej. Czynnikiem, który zakłócił ten właściwie funkcjonujący proces stał się wybuch pandemii, która objęła globalnie cały świat, postrzegany dotąd przez młodych ludzi jako środowisko bezpieczne i przyjazne. Ta nowa sytuacja dotknęła całą społeczność szkolną. Nauczyciele zostali postawieni w nowej sytuacji edukacyjnej, którą wymusiło wprowadzenie nauczania na odległość. Nauczanie zdalne zmieniło diametralnie charakter relacji nauczyciel – uczeń i uczeń - uczeń. Wyeliminowało bezpośredni kontakt nauczyciela z uczniem i wprowadziło ograniczenia, które stały się szczególnie uciążliwe i niezrozumiałe dla dzieci młodszych. Naturalny proces socjalizacji i kształtowania właściwych relacji społecznych zastał dramatycznie przerwany w większości obszarów życiowych. Stało się to przyczyną między innymi takich odczuć jak:

- strach przed utratą bliskiej osoby;
- utratę stałej, przewidywalnej struktury edukacyjnej;
- ograniczenie kontaktu z rodziną, znajomymi;
- poczucie osamotnienia z powodu ograniczenia lub wykluczenia z kontaktów rówieśniczych.

W nowej sytuacji edukacyjnej musieli odnaleźć się także nauczyciele i rodzice. Nauczyciele bardzo szybko musieli nabyć nowe umiejętności i kompetencje pozwalające im nawiązać kontakt z uczniami i realizować proces kształcenia i

wychowania.

Głównymi zadaniami rodziców w edukacji zdalnej stały się:

- wspieranie dzieci w nowej sytuacji edukacyjnej;
- pomaganie im w planowaniu obowiązków związanych z nauką;
- pomoc w nauce;
- dbanie o ich bezpieczeństwo w sieci;
- nawiązanie kontaktu i współpraca z nauczycielami.

Lekcje wychowawcze prowadzone online nie są zadaniem łatwym. Wymagają wysiłku, kreatywności, aktywizacji i zainteresowania uczniów i nauczycieli.

Prezentowany pakiet zawiera 3 scenariusze zajęć godzin wychowawczych dla uczniów klas IV – VI szkoły podstawowej. Scenariusze zostały opracowane przez: Danutę Momot (konsultant ds. kształcenia specjalnego i edukacji włączającej) i Bogumiłę Rzepnicką (konsultant ds. nauczania religii). Ideą autorek było zaprezentowanie w ciągu tematycznych zagadnień związanych z:

- poznawaniem siebie i swojego potencjału ze zwróceniem uwagi na kształtowanie postawy kreatywnej, twórczej, zaangażowanej i aktywnej w rozwijaniu swoich talentów,
- usprawnianiem procesu komunikacji międzyosobowej potrzebnej w budowaniu prawidłowych relacji,
- uwrażliwieniem na obecność osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności w najbliższym otoczeniu oraz prawidłowym udzielaniu im wsparcia i pomocy.

Najbardziej pożądanym okresem realizacji proponowanych scenariuszy jest pierwsze półrocze klasy czwartej szkoły podstawowej. Jest to czas kiedy dzieci wchodzi w nowe relacje, poznają nowe osoby, dlatego zwrócenie uwagi na zagadnienia zaprezentowane w scenariuszach zajęć godzin wychowawczych pozwoli uczniom lepiej się poznać i zintegrować.

SCENARIUSZ 1 (1 z 3)

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA: uczniów klasy IV-VI szkoły podstawowej, lekcja
wychowawcza

PROWADZONYCH PRZEZ: nauczyciela wychowawcę

TEMAT: Każdy jest zdolny – odkrywamy nasze talenty.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE (PODSTAWA PROGRAMOWA):

Cele ogólne: brak podstawy programowej

Proponowany cel: budowanie prawidłowego obrazu siebie

Cele szczegółowe: brak podstawy programowej

Proponowany cel:

- zachęcanie do poznawania i odkrywania swoich zdolności,
- przekazywanie wiedzy, że talenty należy ćwiczyć i rozwijać,
- kształtowanie postawy refleksyjnej, nakierowanej na własny rozwój.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE (PODSTAWA PROGRAMOWA):

Brak podstawy programowej

METODY PRACY:

- praca indywidualna
- praca z całą grupą z wykorzystaniem TIK.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- Zintegrowana Platforma Edukacyjna (ZPE),

PRZEWIDYWANY CZAS: 45 minut

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Podział na części do każdej części opis:

Część 1. Wprowadzenie

Cel:

- a) stworzenie sytuacji, aby uczniowie poznali znaczenie słowa talent

Nauczyciel wita uczniów i sprawdza obecność. Prezentuje temat lekcji i informuje, że zajęcia będą poświęcone odkrywaniu swoich talentów.

Ćwiczenie 1.

Nauczyciel prosi, aby zgłaszający się uczniowie wyjaśnili znane im rozumienie słowa talent. Nauczyciel wysłuchuje wypowiedzi zgłaszających się uczniów.

Informacje / instrukcje / wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla nauczyciela

Uczniowie powinni mieć dostęp do Internetu, aby wykonać ćwiczenie polegające na

ułożeniu definicji.

Ćwiczenie 2.

Nauczyciel poleca uczniom, aby w aplikacji Wardwall prawidłowo ułożyli (z rozsypanki wyrazowej) proponowaną definicję słowa talent:

<https://wordwall.net/pl/resource/11540520/co-to-jest-talent>, [dostęp z dnia 16.02.2022 r.].

Nauczyciel zapoznaje uczniów z możliwościami wyjaśnienia znaczenia słowa „talent” w oparciu o dostępne źródła informacji:

<https://sjp.pwn.pl/doroszewski/talent;5506525.html>, [dostęp z dnia 16.02.2022 r.].

<https://sjp.pwn.pl/slowniki/talent.html>, [dostęp z dnia 16.02.2022 r.].

<https://wsjp.pl/haslo/podglad/9979/talent>, [dostęp z dnia 16.02.2022 r.].

<https://dobryslownik.pl/slowo/talent/55870/>, [dostęp z dnia 16.02.2022 r.].

Nauczyciel prosi uczniów o zaprezentowanie różnych znaczeń słowa talent w oparciu o wskazane materiały internetowe.

Talent to: największa jednostka miary masy i pieniądza używana w starożytności wyrażona w złocie lub w srebrze.

Talent to: niezwykle uzdolnienia, to niezwykła, nieprzeciętna zdolność twórcza, człowiek utalentowany, to człowiek obdarzony niezwykłą zdolnością.

Niektóre słowniki podają synonimy (wyrazy bliskoznaczne) słowa talent:

błyskotliwość; dar; dryg; dyspozycja; geniusz; inwencja twórcza; natchnienie; polot; predyspozycja; smykałka; umiejętność; uzdolnienie; warunki; zacięcie; zadatek; zdolność; zręczność; ekspert.

Nauczyciel proponuje uczniom wykonanie kolejnego zadania, korzystając z aplikacji Wardwall: <https://wordwall.net/pl/resource/6240754/teen-talent-u1l8-talents> [dostęp z dnia 16.02.2022 r.]

Uczniowie wykonują zadanie, którego celem jest rozpoznanie szczególnych umiejętności – talentów u osób prezentowanych na ilustracjach.

Załączniki:

- brak

Wskazówki do pracy z uczniami ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi:

Nauczyciel czuwa, aby uczniowie z trudnościami edukacyjnymi prawidłowo odszukali potrzebne informacje i właściwie je zinterpretowali.

Część 2. Rozwinięcie

Cel:

- kształtowanie postawy refleksyjnej, nakierowanej na własny rozwój.

Nauczyciel prezentuje uczniom przygotowaną kartę, którą uczniowie wypełnią po wysłuchaniu opowiadania pt. „Przyjaciele z podwórka”.

Uczniowie zapoznają się z opowiadaniem.

„Przyjaciele z podwórka”.

Koleżanki i koledzy, którzy mieszkali na jednym podwórku, spotkali się na ławeczce przed blokiem. Jeden z chłopców o imieniu Janek przyniósł ze sobą wspaniałego smoka zbudowanego z klocków lego. Wszystkie dzieci natychmiast zainteresowały się jego dziełem, podziwiały skomplikowaną konstrukcję. Każde dziecko chciało się nim pobawić i sprawdzić, jak świeci i wydaje „smocze” odgłosy. Krzyś zagadnął:

- „Pewnie trudno było ci go zbudować? Takie cudo musiało dużo kosztować?”

Janek odpowiedział:

- „Tato mi kupił, bo ja interesuję się klockami lego i lubię je składać”.

Smok wędrował z rąk do rąk. Po chwili wszyscy usłyszeli jak z trzaskiem spadł na chodnik i rozbił się. Dzieci ze strachu oniemiały, zaczęły nerwowo zbierać drobne elementy, które rozsypały się wokół, na chodniku i w zaroślach trawnika. Zebrane elementy ułożyli na ławce. Wszyscy patrzyli z niepokojem na właściciela. Janek wcale się nie rozgniewał, powiedział tylko:

- „Poproszę tatę, to kupi mi innego, a tego wyrzucimy”.

Krzyś patrząc na rozrzucone klocki, zapytał:

- „Jak to wyrzucimy? Przecież można go zbudować jeszcze raz, nawet jak jakieś elementy się zgubiły. Jak je wyrzucisz, to zaśmieczysz planetę, te klocki rozkładają się bardzo długo, bo są plastikowe”.

Wszyscy zamilkli.

- „Interesujesz się ekologią?” - zapytała Ola.

- „Tak, to moje hobby” – odpowiedział Krzyś.

Po chwili namysłu Ola odpowiedziała:

- „Ja interesuję się muzyką i uczę się grać na skrzypcach. Moja pani od muzyki powiedziała, że mam talent, szybko robię postępy i po wakacjach na pewno będę grała w szkolnym zespole”.

- „Ja też mam talent! Od dawna biorę udział w konkursach plastycznych i pięknie maluję” - powiedziała Kasia.

- „Otrzymałam już wiele nagród, a teraz przygotowuję pracę na konkurs pt. „Choinki Jedyńki”. W tym konkursie nie otrzymuje się nagrody, a pieniądze za sprzedane

prace, są przeznaczone dla dzieci potrzebujących rehabilitacji lub innej pomocy”.

- „To taki szlachetny i piękny cel. Kasiu pokażesz mi swoje rysunki?” - zapytała Ola.

- „Jak zechcesz to mogę narysować ciebie i będziesz miała swój portret” -

odpowiedziała z uśmiechem Kasia.

Dziewczynki się roześmiały i przybiły symboliczne piątki.

- „W zamian zagram ci etiudę, którą przygotowuję na uroczysty apel” – odparła Ola.

- „Ja jestem najlepszy w grach komputerowych” – powiedział z dumą w głosie Kuba, zapalony gracz komputerowy.

Po chwili ze smutkiem dodał:

- „Rodzice nie pozwalają mi grać i ciągle narzekają, że mam coraz słabsze oceny w szkole. Lekarz zalecił mi rehabilitację. Powiedział, że powinienem dużo ćwiczyć, bo szybko się męczę. Wiecie jak ja kocham gry i nie wyobrażam sobie jak bez nich będę żył. Rozmawiała ze mną też Pani pedagog i powiedziała, że muszę zacząć interesować się czymś innym, przecież nie ma nic ciekawszego niż gry, a ja mam talent do grania, bo wygrywam z każdym” - zakończył swoją wypowiedź nieco weselej.

- „Mój starszy brat interesuje się piłką nożną i będzie grał w prawdziwym klubie piłkarskim. Wczoraj bardzo dobrze przeszedł test sprawnościowy, a jego trener stwierdził, że ma talent, dużo wie o piłce nożnej, jest sprawny, szybko biega i będzie mógł uprawiać ten sport zawodowo. A ty, Kuba powinieneś pomyśleć o tym, jak poprawić swoją sprawność fizyczną i wybrać jakąś dziedzinę sportową. Popatrz jaki jesteś błąd, wykończą cię te gry” - zakończyła rozmowę Kasia.

- „Pojeździmy na rolnach? Widziałem jak śmigacie, może zrobimy zawody, kto jest szybszy?” powiedział Janek.

- „Wspaniały pomysł” pochwaliły dziewczyny.

Dzieci pobiegły do swoich domów.

Krzyś pozostał jeszcze chwilę. Zebrał pozostawione na ławce klocki i cicho powiedział:

- „Zbuduję smoka na nowo i oddam go Jankowi w ten sposób zadbam o naszą planetę”. (ok 6 min.).

Nauczyciel prosi uczniów o indywidualne dokonanie oceny postaw bohaterów opowiadania na udostępnionej karcie pracy. W trakcie pracy uczniów, nauczyciel poprzez indywidualną rozmowę i pomoc wspiera uczniów z trudnościami edukacyjnymi, aby właściwie rozpoznali i ocenili postawy bohaterów opowiadania.

Karta pracy (załącznik nr 1).

Nauczyciel z uczniami podsumowuje wykonane przez nich ćwiczenie, zwracając uwagę na to, które z dzieci ma szansę rozwinąć swoje umiejętności w prawdziwe talenty.

Nauczyciel zachęca uczniów do odkrywania własnych talentów, prosząc ich o zastanowienie i udzielenie odpowiedzi na dwa pytania.

1. Czym się interesuję (od dłuższego czasu) i co najbardziej lubię robić?

Chętni uczniowie krótko opowiadają o swoich zainteresowaniach i zamiłowaniach.

Nauczyciel podsumowuje wypowiedzi uczniów: - „Jeżeli coś lubimy robić to powtarzamy to wielokrotnie i stajemy się coraz sprawniejsi w swoich zamiłowaniach.

2. W czym jestem najlepszy i kim chciałbym być w przyszłości?

Nauczyciel prosi, aby uczniowie porównali obydwie swoje odpowiedzi czy są takie same, czy różne? Swobodne wypowiedzi uczniów o swoich talentach.

Nauczyciel podsumowuje tę część pracy swoją wypowiedzią: zainteresowanie jakąś dziedziną jest pierwszym krokiem do rozwijania talentu. Jeżeli podoba mi się ta dziedzina, którą się interesuję to idę dalej, poznaję jej historię, poszerzam swoje zainteresowania, zgłębiam wiedzę oraz, ćwiczę umiejętności i z łatwością wszystko zapamiętuję.

Po lekcjach zapytajcie swoich bliskich: dziadków lub rodziców czym się interesowali jak byli w wieku szkolnym? Niektórzy ludzie przechowują dowody swoich zainteresowań i talentów np.: nagrody, puchary, klasery lub inne dokumenty.

Jak myślicie dlaczego chcemy poznać swoje talenty?

Swobodne wypowiedzi uczniów.

Nauczyciel podsumowuje wypowiedzi uczniów: jeżeli odkryjemy swój talent to łatwiej dojdziemy do sukcesu w danej dziedzinie np.: sport, muzyka, malarstwo, matematyka, historia, medycyna, prawo.

Jest jeszcze jeden ważny warunek osiągnięcia sukcesu - systematyczna praca, ćwiczenie, zajmowanie się zawodowo daną dziedziną.

Załączniki:

Karta pracy dla ucznia – charakterystyka bohaterów opowiadania

Wskazówki do pracy z uczniami ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi:

Nauczyciel czuwa, aby w trakcie indywidualnej pracy uczniowie z trudnościami edukacyjnymi właściwie rozpoznali i ocenili postawy bohaterów opowiadania.

EWALUACJA ZAJĘĆ (sprawdzenie osiągnięcia proponowanych celów lekcji)

Nauczyciel zadaje uczniom podsumowujące pytanie: co jest potrzebne do rozwijania talentu i do osiągnięcia sukcesu? Uczniowie udzielają indywidualnie odpowiedzi. Nauczyciel proponuje, aby każdy z uczniów wybrał trzy najważniejsze działania w rozwijaniu swojego talentu.

Karta pracy (załącznik nr 2).

- nagrody
- zainteresowanie się jakąś dziedziną i polubienie jej
- sprawne zdrowe ciało – dobre warunki fizyczne
- cierpliwość w oczekiwaniu na sukcesy
- nie rezygnowanie, jak pojawią się trudności
- wytrwałość
- przekonanie, że jestem w tym dobry, a mogę być jeszcze lepszy
- dobry nauczyciel, trener lub doradca
- akceptacja i pomoc najbliższych
- prawidłowy styl życia – właściwa proporcja odpoczynku i pracy
- podziw rówieśników
- nastawienie na sukces
- przyjemność ze stawania się coraz lepszym.

Nauczyciel prosi chętnych uczniów o odczytanie sporządzonej listy.

Zadanie domowe

Przygotuj w dowolnej formie krótką „autoprezentację” swojego talentu.

Załączniki:

Tekst opowiadania „Przyjaciele z podwórka”

Karta pracy dla ucznia – charakterystyka opowiadania

Karta pracy dla ucznia – najważniejsze działania w rozwijaniu mojego talentu

BIBLIOGRAFIA

1. <https://wordwall.net/pl/resource/11540520/co-to-jest-talent>, [dostęp z dnia 16.02.2022 r.].
2. <https://sjp.pwn.pl/doroszewski/talent;5506525.html>, [dostęp z dnia 16.02.2022 r.].
3. <https://sjp.pwn.pl/slowniki/talent.html>, [dostęp z dnia 16.02.2022 r.].
4. <https://wsjp.pl/haslo/podglad/9979/talent>, [dostęp z dnia 16.02.2022 r.].
5. <https://dobryslownik.pl/slowo/talent/55870/>, [dostęp z dnia 16.02.2022 r.].
6. <https://wordwall.net/pl/resource/6240754/teen-talent-u118-talents> [dostęp z

dnia 16.02.2022 r.].

7. Opowiadanie pt. *Przyjaciele z podwórka* - opracowanie własne.
8. Ankersen R., 2018, *Kopalnie talentów. Jak odkryć i rozwinąć talent u siebie i innych*, Kraków: SQN.
9. Fechner – Sędzicka I., 2013, *Model pracy z uczniem zdolnym w szkole podstawowej. Jak praktycznie i systemowo zorganizować edukację uczniów zdolnych na poziomie szkoły podstawowej?*, Warszawa, Ośrodek Rozwoju Edukacji.

ZAŁĄCZNIKI (Pliki do stworzonych materiałów do zamieszczenia na stronie ZPE)

1. Opowiadanie pt. *Przyjaciele z podwórka* - opracowanie własne – tekst.
2. Karty pracy.

Załącznik 1 do scenariusza 1 (1 z 3)

Przyjaciele z podwórka

Koleżanki i koledzy, którzy mieszkali na jednym podwórku, spotkali się na ławeczce przed blokiem. Jeden z chłopców o imieniu Janek przyniósł ze sobą wspaniałego smoka zbudowanego z klocków lego. Wszystkie dzieci natychmiast zainteresowały się jego dziełem, podziwiały skomplikowaną konstrukcję. Każde dziecko chciało się nim pobawić i sprawdzić, jak świeci i wydaje „smocze” odgłosy. Krzyś zagadnął:

- „Pewnie trudno było ci go zbudować? Takie чудо musiało dużo kosztować?”

Janek odpowiedział:

- „Tato mi kupił, bo ja interesuję się klockami lego i lubię je składać”.

Smok wędrował z rąk do rąk. Po chwili wszyscy usłyszeli jak z trzaskiem spadł na chodnik i rozbił się. Dzieci ze strachu oniemiały, zaczęły nerwowo zbierać drobne elementy, które rozsypały się wokół, na chodniku i w zaroślach trawnika. Zebrane elementy ułożyli na ławce. Wszyscy patrzyli z niepokojem na właściciela. Janek wcale się nie rozgniewał, powiedział tylko:

- „Poproszę tatę, to kupi mi innego, a tego wyrzucimy”.

Krzyś patrząc na rozrzucone klocki, zapytał:

- „Jak to wyrzucimy? Przecież można go zbudować jeszcze raz, nawet jak jakieś elementy się zgubiły. Jak je wyrzucisz, to zaśmiecisz planetę, te klocki rozkładają się bardzo długo, bo są plastikowe”.

Wszyscy zamilkli. Interesujesz się ekologią?”

Zapytała Ola.

- „Tak, to moje hobby” – odpowiedział Krzyś.

Po chwili namysłu Ola odpowiedziała:

- „Ja interesuję się muzyką i uczę się grać na skrzypcach. Moja pani od muzyki powiedziała, że mam talent, szybko robię postępy i po wakacjach na pewno będę grała w szkolnym zespole”.

- „Ja też mam talent! Od dawna biorę udział w konkursach plastycznych i pięknie maluję” - powiedziała Kasia.

- „Otrzymałam już wiele nagród, a teraz przygotowuję pracę na konkurs pt. „Choinki Jedyńki”. W tym konkursie nie otrzymuje się nagrody, a pieniądze za sprzedane prace, są przeznaczone dla dzieci potrzebujących rehabilitacji lub innej pomocy”.

- „To taki szlachetny i piękny cel. Kasiu pokażesz mi swoje rysunki?” - zapytała Ola.

- „Jak zechcesz to mogę narysować ciebie i będziesz miała swój portret” -

odpowiedziała z uśmiechem Kasia.

Dziewczynki się roześmiały i przybiły symboliczne piątki.

- „W zamian zagram ci etiudę, którą przygotowuję na uroczysty apel” – odparła Ola.

- „Ja jestem najlepszy w grach komputerowych” – powiedział z dumą w głosie Kuba, zapalony gracz komputerowy.

Po chwili ze smutkiem dodał:

- „Rodzice nie pozwalają mi grać i ciągle narzekają, że mam coraz słabsze oceny w szkole. Lekarz zalecił mi rehabilitację. Powiedział, że powinienem dużo ćwiczyć, bo szybko się męczę. Wiecie jak ja kocham gry i nie wyobrażam sobie jak bez nich będę żył. Rozmawiała ze mną też Pani pedagog i powiedziała, że muszę zacząć interesować się czymś innym, przecież nie ma nic ciekawszego niż gry, a ja mam talent do grania, bo wygrywam z każdym” - zakończył swoją wypowiedź nieco weselej.

- „Mój starszy brat interesuje się piłką nożną i będzie grał w prawdziwym klubie piłkarskim. Wczoraj bardzo dobrze przeszedł test sprawnościowy, a jego trener stwierdził, że ma talent, dużo wie o piłce nożnej, jest sprawny, szybko biega i będzie mógł uprawiać ten sport zawodowo. A ty, Kuba powinieneś pomyśleć o tym, jak poprawić swoją sprawność fizyczną i wybrać jakąś dziedzinę sportową. Popatrz jaki jesteś blady, wykończą cię te gry” - zakończyła rozmowę Kasia.

- „Pojeździmy na rolkach? Widziałem jak śmigacie, może zrobimy zawody, kto jest szybszy?” powiedział Janek.

- „Wspaniały pomysł” pochwaliły dziewczyny.

Dzieci pobiegły do swoich domów. Krzyś pozostał jeszcze chwilę. Zebrał pozostawione na ławce klocki i cicho powiedział:

- „Zbuduję smoka na nowo i oddam go Jankowi w ten sposób zadbam o naszą planetę”.

Załącznik 2 do scenariusza 1 (1 z 3)

Karta pracy ucznia – charakterystyka bohaterów opowiadania.

Napisz czym się interesują lub jakie mają talenty bohaterowie opowiadania.

Dokonaj oceny postawy poszczególnych bohaterów.

Imiona bohaterów	Janek	Krzyś	Ola	Kasia	Kuba
					
Czym się interesuje?					
Jaki ma talent?					
Cechy pozytywne (Mocne strony).					
Cechy negatywne (Słabe strony).					
Jak może rozwijać swój talent?					

Ilustracje przedstawiające wybrane umiejętności – grafika Google na licencji Creative Common, dostęp z dnia 21.02.2022 r.

Załącznik 3 do scenariusza 1 (1 z 3)

Karta pracy ucznia – najważniejsze działania w rozwijaniu mojego talentu.

Z przedstawionej listy wybierz trzy najważniejsze działania w rozwijaniu swojego talentu i uzasadnij swój wybór.

- nagrody
- zainteresowanie się jakąś dziedziną i polubienie jej
- sprawne zdrowe ciało – dobre warunki fizyczne
- cierpliwość w oczekiwaniu na sukcesy
- nie rezygnowanie, jak pojawią się trudności
- wytrwałość
- przekonanie, że jestem w tym dobry, a mogę być jeszcze lepszy
- dobry nauczyciel, trener lub doradca
- akceptacja i pomoc najbliższych

- prawidłowy styl życia – właściwa proporcja odpoczynku i pracy
- podziw rówieśników
- nastawienie na sukces
- przyjemność ze stawania się coraz lepszym.

SCENARIUSZ 2 (2 z 3)

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA: uczniów klasy IV-VI szkoły podstawowej, lekcja wychowawcza

PROWADZONYCH PRZEZ: nauczyciela wychowawcę

TEMAT: Sztuka wyrażania siebie – komunikujemy się bez lęku i agresji.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE (PODSTAWA PROGRAMOWA):

Cele ogólne: brak podstawy programowej

Proponowany cel: kształtowanie umiejętności porozumiewania bez lęku i przemocy

Cele szczegółowe: brak podstawy programowej

Proponowany cel:

- zapoznanie z pojęciem prawidłowej komunikacji międzypersonalnej,
- uświadomienie znaczenia roli komunikacji międzypersonalnej w budowaniu prawidłowych relacji międzypersonalnych.
- kształtowanie umiejętności komunikowania się w oparciu o metodę Marshalla Rosenberga „Porozumienie bez przemocy”,
- kształtowanie postawy empatii i współodczuwania.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE (PODSTAWA PROGRAMOWA):

Brak podstawy programowej

METODY PRACY:

- Metoda indywidualna,
- Metoda grupowa jednolita z wykorzystaniem TIK,
- Pogadanka,
- Rozmowa kierowana,
- Mini wykład.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- Zintegrowana Platforma Edukacyjna (ZPE),
- Karty pracy,
- Padlet,
- Multimedia – film.

PRZEWIDYWANY CZAS: 45 minut

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Podział zajęć na części. Do każdej części wymagany jest opis:

1. Cel danej części (zakładane efekty kształcenia)

Część 1. Wprowadzenie

Cel:

- uświadomienie znaczenia roli komunikacji międzyosobowej w budowaniu prawidłowych relacji międzyosobowych.

Informacje / instrukcje / wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla nauczyciela:

Nauczyciel po powitaniu i sprawdzeniu obecności uczniów, przedstawia temat oraz cel lekcji. Zachęca uczniów do swobodnych wypowiedzi dotyczących wyjaśnienia pojęcia komunikacja. Po wysłuchaniu swobodnych wypowiedzi chętnych uczniów, nauczyciel na podstawie materiału zamieszczonego w załączniku nr 1 w formie mini wykładu wyjaśnia znaczenie słowa komunikacja. (załącznik nr 1).

Nauczyciel prosi uczniów o wypowiedzi na temat roli komunikacji w budowaniu relacji międzyosobowych.

Propozycje pytań kierowanych do uczniów:

- Czym charakteryzuje się prawidłowa komunikacja międzyosobowa?
- Czy zawsze potrafimy właściwie się porozumiewać, nie raniąc drugiej osoby?

Załączniki:

Załącznik nr 1 – Propozycja mini wykładu dla nauczyciela.

Część 2. Rozwinięcie

Cel:

- kształtowanie umiejętności komunikowania się w oparciu o metodę Marshalla Rosenberga „Porozumienie bez przemocy”,
- uświadomienie znaczenia roli komunikacji międzyosobowej w budowaniu prawidłowych relacji międzyosobowych,
- kształtowanie postawy empatii i współodczuwania.

Sytuacje dydaktyczne:

Nauczyciel przedstawia uczniom osobę Marshalla Rosenberga autora metody „Porozumienie bez przemocy”.

Informacje / instrukcje / wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla

nauczyciela:

Nauczyciel wyświetla film, pod tytułem „Czym różni się język szakala od języka żyrafy”, który zapoznaje uczniów z metodą „Porozumienie bez przemocy”:

<https://youtu.be/InFagG7JYN4> – [dostęp z dnia 16.02.2022 r.] (czas: 3,25 min.). Na filmie w syntetyczny sposób przedstawiono negatywne i zakłócające komunikaty formułowane w języku szakala: są one agresywne, obrażające i zakłócające przyjazną, akceptującą komunikację słowną. Zaprezentowano też, w jaki sposób należy formułować komunikaty w języku żyrafy. Takie komunikaty budują i wzmacniają relacje międzyosobowe przez to, że zawierają element pozytywnych relacji, ukazują odczucia osób komunikujących się i wzmacniają więzi międzyludzkie. Nauczyciel zachęca uczniów do swobodnych wypowiedzi na temat filmu, po wysłuchaniu których, prosi, aby uzyskane informacje wykorzystali uzupełniając tabele w karcie pracy.

Uczniowie na swojej karcie porządkują: przedstawione komunikaty negatywne sformułowane w języku szakala i pozytywne sformułowane w języku żyrafy.

Praca indywidualna uczniów: karta pracy (załącznik nr 2).

Nauczyciel przedstawia zasady formułowania prawidłowych komunikatów językiem żyrafy: <https://padlet.com/brzepnicka/7f6cf8tsadomltkj> prezentując treści zamieszczone na padlecie.

EWALUACJA ZAJĘĆ (sprawdzenie osiągnięcia zakładanych efektów**kształcenia):**

Nauczyciel prosi o wykonanie ćwiczenia zawartego w karcie pracy (załącznik nr 3).

Wskazówki do pracy z osobami ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi:

Nauczyciel pomaga uczniom ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi rozpoznać i ocenić stan emocjonalny osób przedstawionych na zdjęciach w karcie pracy (załącznik nr 3).

Podsumowując pracę uczniów nauczyciel zachęca ich do komunikowania się językiem żyrafy. Zwraca uwagę, że mówiąc „językiem żyrafy” powinny wykazać wrażliwość i empatię oraz dostrzegać potrzeby innych. Takie komunikaty odkrywają pozytywne relacje empatii dla drugiej osoby i zachęcają do budowania pozytywnych relacji między ludzkich.

Zadanie domowe:

Nauczyciel prosi, aby uczniowie w domu zastanowili się i podali kilka powodów, dla których warto mówić „językiem żyrafy”.

Załączniki:

1. Karta pracy dla ucznia - Język żyrafy i język szakala.
2. Karta pracy ucznia – Ćwiczenie w formułowaniu komunikatów „językiem żyrafy”.

BIBLIOGRAFIA

1. [Komunikacja i jej składniki - Zintegrowana Platforma Edukacyjna \(zpe.gov.pl\)](https://zpe.gov.pl) [dostęp z dnia 23.02.2022 r.].
2. <https://youtu.be/InFagG7JYN4> – [dostęp z dnia 16.02.2022 r.].
3. <https://padlet.com/brzepnicka/7f6cf8tsadomltkj> – [dostęp z dnia 16.02.2022 r.].
4. Rosenberg B.M., 2016, *Porozumienie bez przemocy – O języku życia*, Warszawa: Czarna Owca.
5. Rosenberg B.M., 2014, *Porozumienie bez przemocy – O języku serca*, Warszawa: Czarna Owca.

ZAŁĄCZNIKI (Pliki do stworzonych materiałów do zamieszczenia na stronie ZPE)

1. Załącznik nr 1 – Propozycja mini wykładu dla nauczyciela.
2. Karty pracy.

Załącznik 1 do scenariusza 2 (2 z 3)

Mini wykład dla nauczyciela opracowany na podstawie wskazanych poniżej materiałów.

Słowo *komunikacja*, podobnie jak kilka tysięcy innych słów, którymi posługują się Polacy, zostało zapożyczone z łaciny. W tym języku słowo *communicatio* znaczyło „wymiana, łączność” i wywodziło się od czasownika *communicare* „dzielić, brać udział”. Komunikacja kojarzy się zatem z porozumieniem, ze wspólnotą oraz łącznością i jest atrybutem wszystkich istot żywych, nie tylko człowieka.

1. Wyraz *komunikacja* we współczesnym języku polskim ma dwa znaczenia:
Ruch polegający na utrzymywaniu łączności między odległymi od siebie miejscami, odbywający się środkami lokomocji na drogach lądowych, wodnych i szlakach powietrznych; także: drogi, szlaki i środki lokomocji służące do utrzymywania tej łączności.
2. Komunikacja to również porozumiewanie się, udzielanie wiadomości, dzielenie się myślami, emocjami, sądami, wyrażanie woli. W tym rozumieniu synonimem *komunikacji* jest *porozumiewanie się*. Poprawne porozumiewanie się jest ważnym elementem budowania prawidłowych relacji międzyludzkich.

Najważniejszymi elementami porozumiewania się są:

- nadawca (osoba wypowiadająca tekst),
- odbiorca (osoba odbierająca komunikat przekazywany przez nadawcę).
- komunikat (treść przekazywana odbiorcy przez nadawcę).

Podstawowym narzędziem porozumiewania się między ludźmi jest język.

Opracowano na podstawie: [Komunikacja i jej składniki - Zintegrowana Platforma Edukacyjna \(zpe.gov.pl\)](#) [dostęp z dnia 23.02.2022 r.].

Załącznik 2 do scenariusza 2 (2 z 3)

Karta pracy ucznia – język żyrafy i język szakala.

Przyporządkuj poniższe wypowiedzi do odpowiednich rubryk używając cyfr.

Język żyrafy (żyrafa jest spokojna, ma wielkie serce i widzi więcej bo ma długą szyję)	Język szakala (szakal jest agresywny, gryzie, warczy i szczeka)
	
Wypowiedź nr:	Wypowiedź nr:

1. Widzę, że Twój pokój jest nieposprzątany. Czuję smutek i złość. Bardzo chciałabym, aby Twój pokój był czysty i schludny. Proszę posprzątaj.
2. Jacku, rozmawiając z kolegą przeszkadzasz nam w lekcji. Zależy mi na tym, aby wszyscy uważnie słuchali. Bardzo proszę, nie rozmawiaj.
3. Znowu nie posprzątałeś swojego pokoju. Straszny z Ciebie bałaganiarz! Ty już chyba nigdy się nie zmienisz!
4. Widzę, że dostałeś jedynkę ze sprawdzianu z matematyki. Bardzo mnie to niepokoi i martwi. Pragnę Ci pomóc w powtórzeniu materiału. Przygotuj zadania, które będziemy wspólnie rozwiązywać.
5. Jacku ciągle gadasz i gadasz. Przeszkadzasz i przez Ciebie nikt nic nie zrozumie. Skończ rozmawiać, bo wstawię Ci uwagę!
6. Znowu dostałeś pałę z matmy! Ty nieuku! Weź się wreszcie do roboty! Koniec z Internetem!

Ilustracje przedstawiające wybrane zwierzęta – grafika Google na licencji Creative Common, dostęp z dnia 21.02.2022 r.

Załącznik 3 do scenariusza 2 (2 z 3)

Karta pracy ucznia – ćwiczenie w formułowaniu komunikatów „językiem żyrafy”.
Popatrz na osoby przedstawione na zdjęciach. Wymyśl sytuację z powodu której mogą być smutne. Udziel im wsparcia formułując komunikat „językiem żyrafy”.

Ilustracje przedstawiające wybrane sytuacje – grafika Google na licencji Creative Common, dostęp z dnia 24.02.2022 r.

SCENARIUSZ 3 (3 z 3)

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA: uczniów klasy IV-VI szkoły podstawowej, lekcja
wychowawcza

PROWADZONYCH PRZEZ: nauczyciela wychowawcę

TEMAT: Osoby niepełnosprawne są wśród nas.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE (PODSTAWA PROGRAMOWA):

Cele ogólne: brak podstawy programowej

Proponowany cel: kształtowanie umiejętności budowania dobrych relacji i wspierania osób z niepełnosprawnością

Cele szczegółowe: brak podstawy programowej

Proponowany cel:

- przybliżenie uczniom rozumienia pojęcia „niepełnosprawność”,
- poznanie wybranych rodzajów niepełnosprawności,
- kształtowanie umiejętności udzielania wsparcia i pomocy osobom z niepełnosprawnością,
- kształtowanie postawy akceptującej i wspierającej wobec osób z niepełnosprawnością.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE (PODSTAWA PROGRAMOWA):

- Brak podstawy programowej

METODY PRACY:

- Metoda indywidualna,
- Metoda grupowa jednolita z wykorzystaniem TIK,
- Pogadanka,
- Rozmowa kierowana,
- Mini wykład.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- Zintegrowana Platforma Edukacyjna (ZPE),
- Multimedia – filmy,
- Karta pracy.

PRZEWIDYWANY CZAS: 45 minut

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Podział na części do każdej części opis:

Część 1. Wprowadzenie

Cel:

- przybliżenie uczniom rozumienia pojęcia „niepełnosprawność”,
- poznanie wybranych rodzajów niepełnosprawności.

Informacje / instrukcje / wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla nauczyciela:
Nauczyciel po powitaniu i sprawdzeniu obecności uczniów, przedstawia temat oraz cel lekcji.

Nauczyciel wyświetla film pt: „Co to jest niepełnosprawność”

https://www.youtube.com/watch?v=_xy3rQ1Kqvk – [dostęp z dnia 28.02.2022 r.]

(czas: 7,39 min.). W filmie zaprezentowane są wypowiedzi młodszych dzieci na temat niepełnosprawności, rodzajów zaburzeń, funkcjonowania osób z określonym zaburzeniem i udzielania wsparcia osobom z niepełnosprawnością.

Nauczyciel zachęca uczniów do zdefiniowania pojęcia niepełnosprawności w oparciu o materiał zawarty w filmie.

Nauczyciel podsumowując zapoznaje uczniów z prawidłową definicją niepełnosprawności w oparciu o zaprezentowane źródła oraz przygotowany przez autorów (załącznik nr 1.).

<https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/niepelnosprawnosci;3947453.html> – definicja i podstawowe informacje dotyczące niepełnosprawności [dostęp z dnia 2.03.2022 r.]

Załączniki:**Załącznik nr 1 – propozycja mini wykładu dla nauczyciela.****Część 2. Rozwinięcie****Cel:**

- poznanie wybranych rodzajów niepełnosprawności,
- kształtowanie umiejętności udzielania wsparcia i pomocy osobom z niepełnosprawnością,
- kształtowanie postawy akceptującej i wspierającej wobec osób z niepełnosprawnością.

Nauczyciel zapoznaje uczniów z kartą pracy (załącznik nr 2.) i prosi o pisemne odpowiedzi zgodnie z zapisanymi poleceniami.

Nauczyciel prezentuje film: https://www.youtube.com/watch?v=4Y01f08_syw [dostęp z dnia 2.03.2022 r.] (czas: 3,05 min.). Film pokazuje w jaki sposób pomagać osobom niewidomym i niedowidzącym. Ma zachęcić uczniów do refleksji nad własnym postępowaniem wobec osób niewidzących i niedowidzących oraz innymi rodzajami niepełnosprawności.

Po obejrzeniu filmu chętni lub wskazani przez nauczyciela uczniowie odczytują swoje odpowiedzi udzielone na pytania pierwsze i drugie.

Nauczyciel zachęca uczniów do obejrzenia kolejnego filmu korzystając z wypowiedzi uczniów po obejrzeniu poprzedniego filmu. Podkreśla, że każdy człowiek powinien posiadać podstawową wiedzę o funkcjonowaniu osób z niepełnosprawnością i udzielania im wsparcia oraz pomocy w sposób godny i odpowiedzialny.

Nauczyciel proponuje obejrzenie kolejnego filmu:

<https://www.youtube.com/watch?v=90YGkSe-Cro> [dostęp z dnia 2.03.2022 r.] (czas: 2,04 min.). Film ukazuje w jaki sposób należy pomagać osobom z niepełnosprawnością ruchową, aby nie ranić ich poczucia godności. Ma skłonić uczniów do promowania działań w zakresie upowszechniania „przestrzeni bez barier” dla osób niepełnosprawnych ruchowo.

Po projekcji filmu nauczyciel prosi, aby wybrani uczniowie podzielili się informacją czego dowiedzieli się z filmu. Zadaje uczniom kolejne refleksyjne pytanie co zmieniają w swoim postępowaniu wobec osób z niepełnosprawnością ruchową.

Nauczyciel pyta uczniów, o to czy potrafią podać przykłady osób z niepełnosprawnością, które osiągnęły sukces, są znane i sławne.

Wysłuchuje wypowiedzi uczniów.

Po wypowiedziach uczniów nauczyciel zapoznaje ich z sylwetką Jana Meli w oparciu o film: <https://zpe.gov.pl/a/tacy-sami/DAdX8yTFZ> - materiały edukacyjne ZPE - film “Nie boję się swoich słabości”, [dostęp z dnia 2.03.2022 r.] (czas: 3,16 min.). Film prezentuje wypowiedź Jana Meli o jego drodze do sukcesu i pokonywaniu swoich ograniczeń i słabości.

Swobodne wypowiedzi uczniów na temat obejrzanego filmu.

Nauczyciel podsumowując ukazuje sylwetkę Jana Meli jako przykład osoby, która potrafiła zmierzyć się z własnymi ograniczeniami i je pokonać.

Nauczyciel apeluje o odpowiedzialność za własne bezpieczeństwo; zwraca uwagę uczniów na fakt, że niepełnosprawność może być wynikiem nieodpowiedzialnych i brawurowych zachowań w każdym wieku.

Załączniki:

Karta pracy dla ucznia – pomoc osobie niewidomej i niedowidzącej.

BIBLIOGRAFIA

1. <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/niepelnosprawnosci;3947453.html> – definicja i podstawowe informacje dotyczące niepełnosprawności [dostęp z dnia

2.03.2022 r.].

2. <https://www.youtube.com/watch?v=xy3rQ1KqvK> – [dostęp z dnia 28.02.2022 r.]
3. <https://www.youtube.com/watch?v=4Y01f08syw> [dostęp z dnia 2.03.2022 r.]
4. <https://www.youtube.com/watch?v=90YGkSe-Cro> [dostęp z dnia 2.03.2022 r.]
5. <https://zpe.gov.pl/a/tacy-sami/DAdX8yTFZ> - materiały edukacyjne ZPE - film „Nie boję się swoich słabości”, [dostęp z dnia 2.03.2022 r.]
6. Minczakiewicz E. M., (red), 2003, *Dziecko niepełnosprawne. Rozwój i wychowanie*, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
7. Wyczesany J.,(red.), 2014, *Dydaktyka specjalna*, wybrane zagadnienia, Gdańsk: HARMONIA UNIWERSALIS.
8. Wyczesany J.,(red.),2010, *Wspomaganie rozwoju dzieci z genetycznie uwarunkowanymi zespołami zaburzeń*, Poznań: Stowarzyszenie na rzecz Dzieci z Zaburzeniami Genetycznymi „GEN”.
9. Wyczesany J., Gajdzica Z., ,(red.),(praca zbiorowa), 2003, *Edukacja i pomoc specjalna osobom niepełnosprawnym w krajach europejskich*, Cieszyn: Uniwersytet Śląski Filia w Cieszynie.

ZAŁĄCZNIKI (Pliki do stworzonych materiałów do zamieszczenia na stronie ZPE)

1. Załącznik nr 1 – Propozycja mini wykładu dla nauczyciela.
2. Karty pracy.

Załącznik 1 do scenariusza 3 (3 z 3)

Niepełnosprawność to uszkodzenie lub ograniczenie organizmu lub jego funkcji do samodzielnego wykonywania czynności w zakresie uważanym za normalne dla człowieka.

Niepełnosprawność może wystąpić u człowieka od urodzenia, dziecko rodzi się z chorobą lub zaburzeniem funkcjonowania organizmu, a podjęte leczenie nie przywraca zaburzonych funkcji i pełnej sprawności.

Niepełnosprawność może wystąpić na skutek niewłaściwego przestrzegania zasad bezpieczeństwa we wszystkich sferach i okresach życia człowieka.

niepełnosprawność może być skutkiem wypadku komunikacyjnego, kiedy jesteśmy jego uczestnikiem lub sprawcą. Można trwale uszkodzić różne funkcje organizmu w nieodpowiedzialnej zabawie lub zajęciach sportowych np.: skok na głowę do wody w nieznanym miejscu, jazdę na rowerze lub rolkach po ruchliwej ulicy, czy zjazd z górki na sankach pod nadjeżdżający pojazd. Fakt, że jesteśmy sprawni obecnie nie gwarantuje sprawności na całe życie.

Niepełnosprawność może powstać w wyniku długotrwałej lub nieuleczalnej choroby. Rozpoznajemy wiele niepełnosprawności i zaburzeń, które mają różne natężenie i zakres.

Wyróżniamy niepełnosprawności ruchowe, które mogą zaburzać funkcjonowanie człowieka w części dolnej od pasa – wtedy człowiek nie może samodzielnie chodzić bez pomocy lub wsparcia protezą to jest wózkem lub kulami. Jeżeli uszkodzenie obejmuje całe ciało człowiek nie może sprawnie i precyzyjnie poruszać rękoma i nogami a nawet językiem. Może też wystąpić uszkodzenie jednej połowy ciała, wtedy funkcje ruchowe tych części ciała są wyłączone lub ograniczone. Osoby z niepełnosprawnością ruchową mogą mieć trudności w wielu zakresach np.: w przemieszczaniu się, w wykonywaniu czynności rękoma i dłońmi lub w mówieniu.

Kolejna grupa osób z niepełnosprawnością to osoby, u których występuje uszkodzenie zmysłów np.: wzroku, słuchu. Osoby z takimi uszkodzeniami określa się jako niewidzące lub niedowidzące i niesłyszące lub niedosłyszące. Niektóre uszkodzenia słuchu daje się naprawić protezą i osoba zaczyna słyszeć, ale nadal pozostaje osobą niepełnosprawną, gdyż proteza nie jest w stanie przywrócić wszystkich funkcji sprawnego organizmu. Podobnie jest ze zmysłem wzroku, też są możliwości niwelowania zaburzonego funkcjonowania.

Następna grupa osób z niepełnosprawnością to osoby, które cierpią na zaburzenia

funkcjonowania wybranych lub wszystkich zmysłów. Zmysły takich osób odbierają bodźce z ich organizmu lub ze środowiska w sposób zaburzony, inny np.: jako zbyt silne lub zbyt słabe. Osoba z takim zaburzeniem może słyszeć naszą rozmowę jako krzyk lub jako szept, a zwyczajne światła samochodów odpierać jako kule słoneczne lub ich nie dostrzegać. Tę grupę osób zalicza się do niepełnosprawności ze spektrum autyzmu lub z Zespołem Aspergera. Jeżeli osoby te otrzymają właściwą pomoc i odpowiednią terapię, to mogą poprawić swoje funkcjonowanie w zadowalającym stopniu, aby samodzielnie żyć i pracować.

Jest jeszcze jedna liczna grupa osób z niepełnosprawnością to osoby, których mózg funkcjonuje odmiennie. Osoby takie uczą się wszystkiego wolniej i z większym wysiłkiem, albo w ogóle nie są w stanie pewnych informacji czy bardziej skomplikowanych zakresów wiedzy przyswoić. Są to osoby z niepełnosprawnością intelektualną. Niepełnosprawność intelektualna jest różna, są osoby samodzielne, które mają najwięcej trudności w uczeniu się, natomiast dobrze radzą sobie w pracy. Kolejny poziom to osoby, które mogą być samodzielne w poruszaniu się, podstawowym obsłudze siebie ale wymagające nadzoru i pomocy osoby drugiej gdyż nie są w pełni odpowiedzialne za swoje działanie. I kolejna grupa osób, która jest niesamodzielna, leżąca i wymaga stałej opieki i pielęgnacji.

Jest jeszcze kolejna liczna grupa osób z zaburzeniami psychicznymi. Osoby z tej grupy mogą być sprawne fizycznie, natomiast mają problemy w zakresie funkcji psychicznych. Mogą u nich występować zaburzenia w zakresie emocji, depresje, halucynacje, urojenia, manie prześladowcze, nałogi. Osoby z tej grupy poddawane są leczeniu farmakologicznemu i w wielu przypadkach przynosi ono sukces wyleczenia na długi okres życia.

Jest jeszcze jedna grupa osób, która w wyniku długiego życia nabywa pewnych ograniczeń lub niepełnosprawności – są to osoby starsze.

Nie należy mówić niepełnosprawną tylko osobą z niepełnosprawnością. Osoby z niepełnosprawnością mają równe prawa jak każdy człowiek, a mają też dodatkowe prawa i przywileje zaspokajające ich potrzeby specjalne wynikające z niepełnosprawności i dysfunkcji. Osoby z niepełnosprawnością osiągają sukcesy we wszystkich dziedzinach życia i pracy zawodowej, realizują swoje marzenia i pragnienia w sporcie, kulturze i innych dziedzinach życia. W swoje sukcesy wkładają często więcej wysiłku i pracy dlatego zasługują na nasz szczególny szacunek, pomoc i wsparcie.

Informacje dla nauczyciela opracowane na podstawie dostępnego źródła i wiedzy zawodowej autora

<https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/niepelnosprawnosc;3947453.html> – definicja i podstawowe informacje dotyczące niepełnosprawności [dostęp z dnia 2.03.2022 r.].

Załącznik 2 do scenariusza 3 (3 z 3)

Karta pracy ucznia – pomoc osobie niewidomej i niedowidzącej.

1. Napisz w jaki sposób możesz pomagać osobom niewidomym i niedowidzącym.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

Ilustracja przedstawiająca osobę niewidomą – grafika Google na licencji Creative Common, [dostęp z dnia 2.03.2022 r.].

2. Czy warto było obejrzeć ten film? Uzasadnij swoją odpowiedź.